

Regresja Poissona

Klaudia Balcer

20 kwietnia 2020

Zaawansowane Modele Liniowe
Raport 3

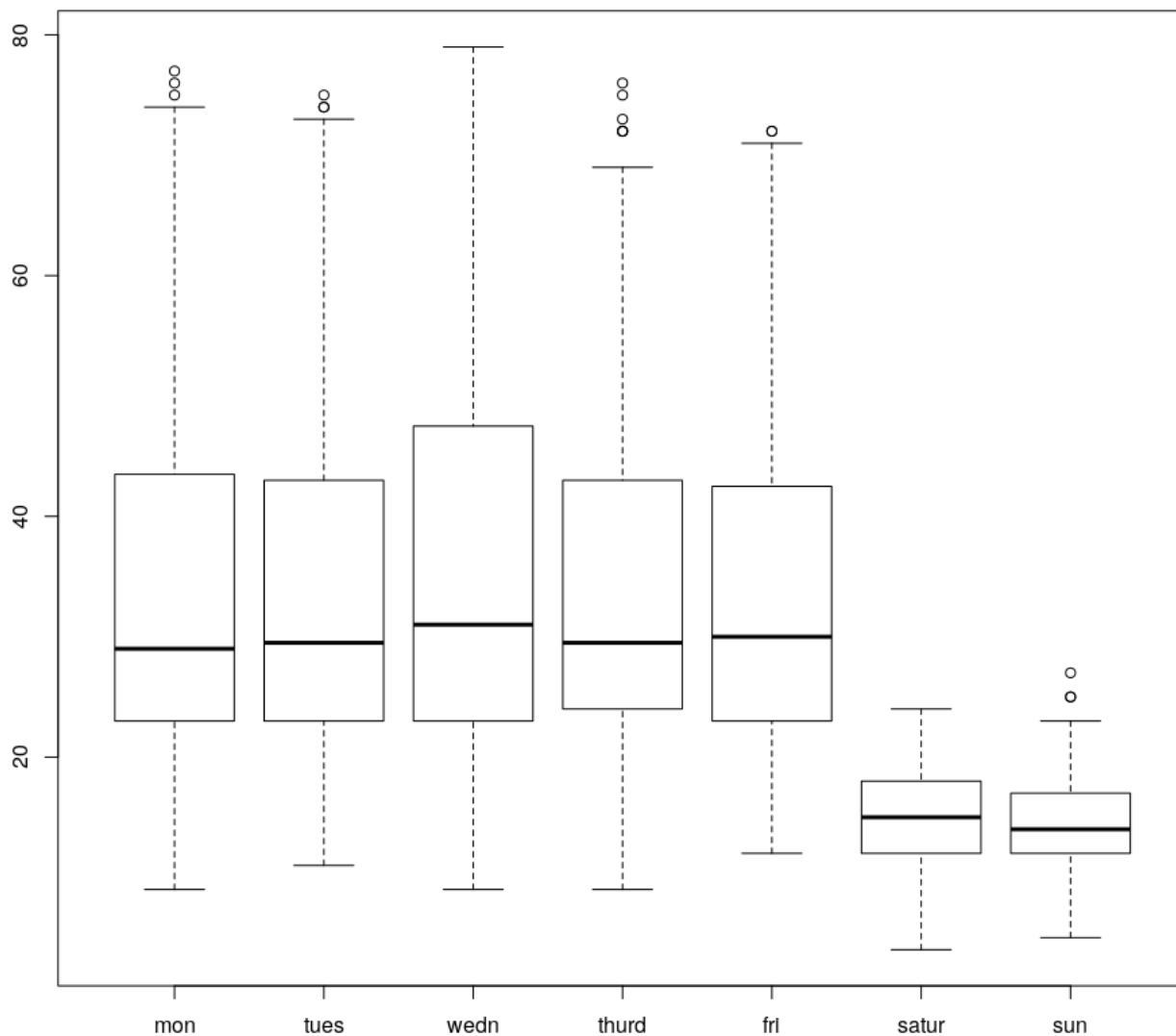
Spis treści

1	Wizualizacja danych	2
2	Pełny model	9
2.1	Model ze wszystkimi podanymi zmiennymi, bez interakcji	9
2.2	Model ze wszystkimi podanymi zmiennymi, z interakcją	10
3	Zredukowany model regresji Poissona	11
3.1	Predykcja liczby klientów	13
3.2	Test Walda; czy w weekend o każdej porze liczba klientów jest taka sama?	13
4	Proponowany grafik pracy	13

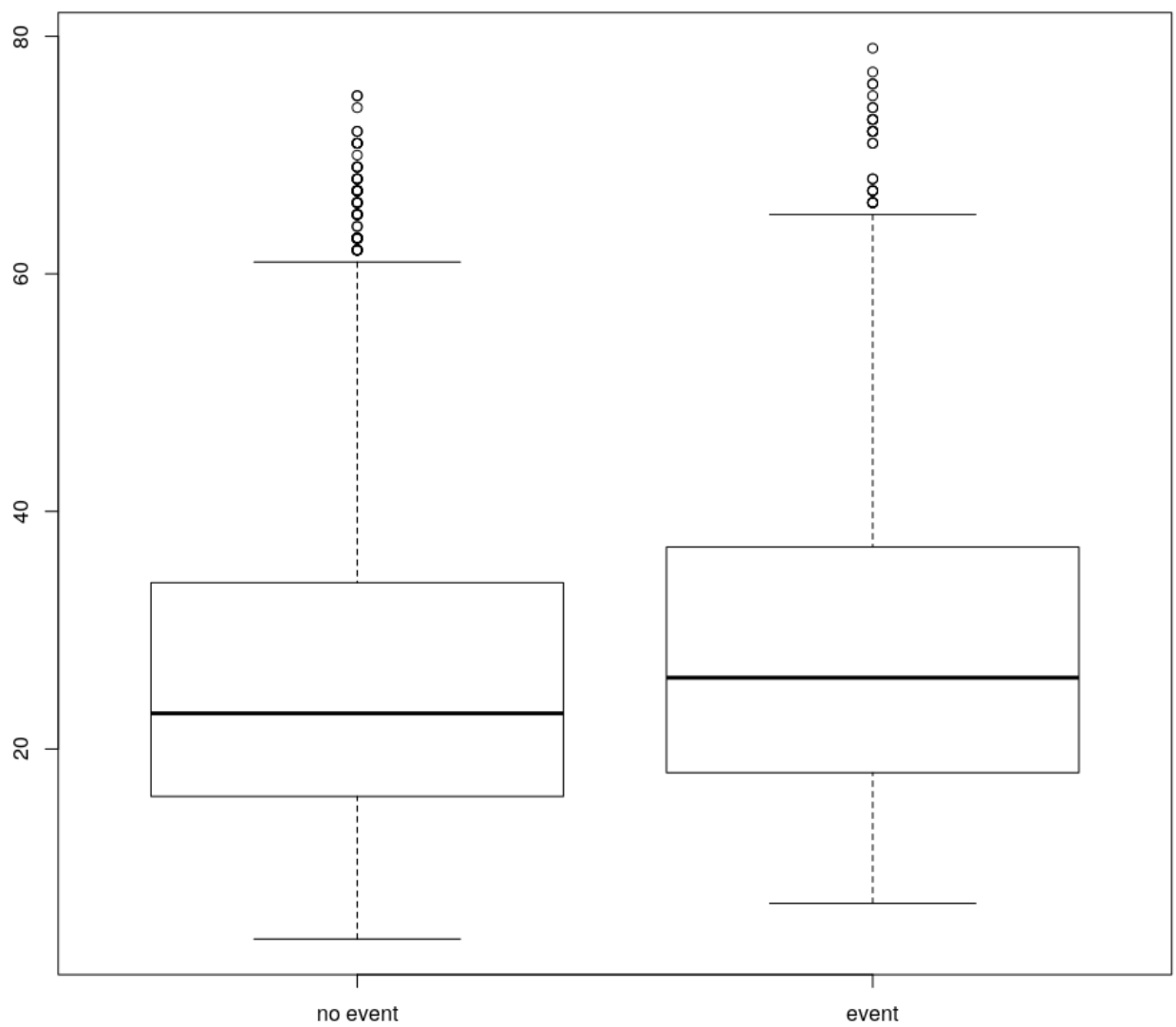
Wstęp

Poniższy raport bazuje na danych *sklep* zawierających w kolumnach dane dotyczące dnia tygodnia, godziny, liczby klientów w sklepie i zmienna binarną informującą o wydarzeniach sportowych danego dnia. W niniejszym raporcie, za pomocą regresji Poissona przeanalizuję te dane, wybierając optymalny model. Pracę rozpocznę od wizualizacji danych. Spostrzeżenia sprawdzę badając właściwości kolejnych modeli. Uzyskawszy optymalny sposób predykcji podam wyniki konfrontując je ponownie z danymi i zaproponuję grafik z uwzględnieniem wyników oraz prawa pracy.

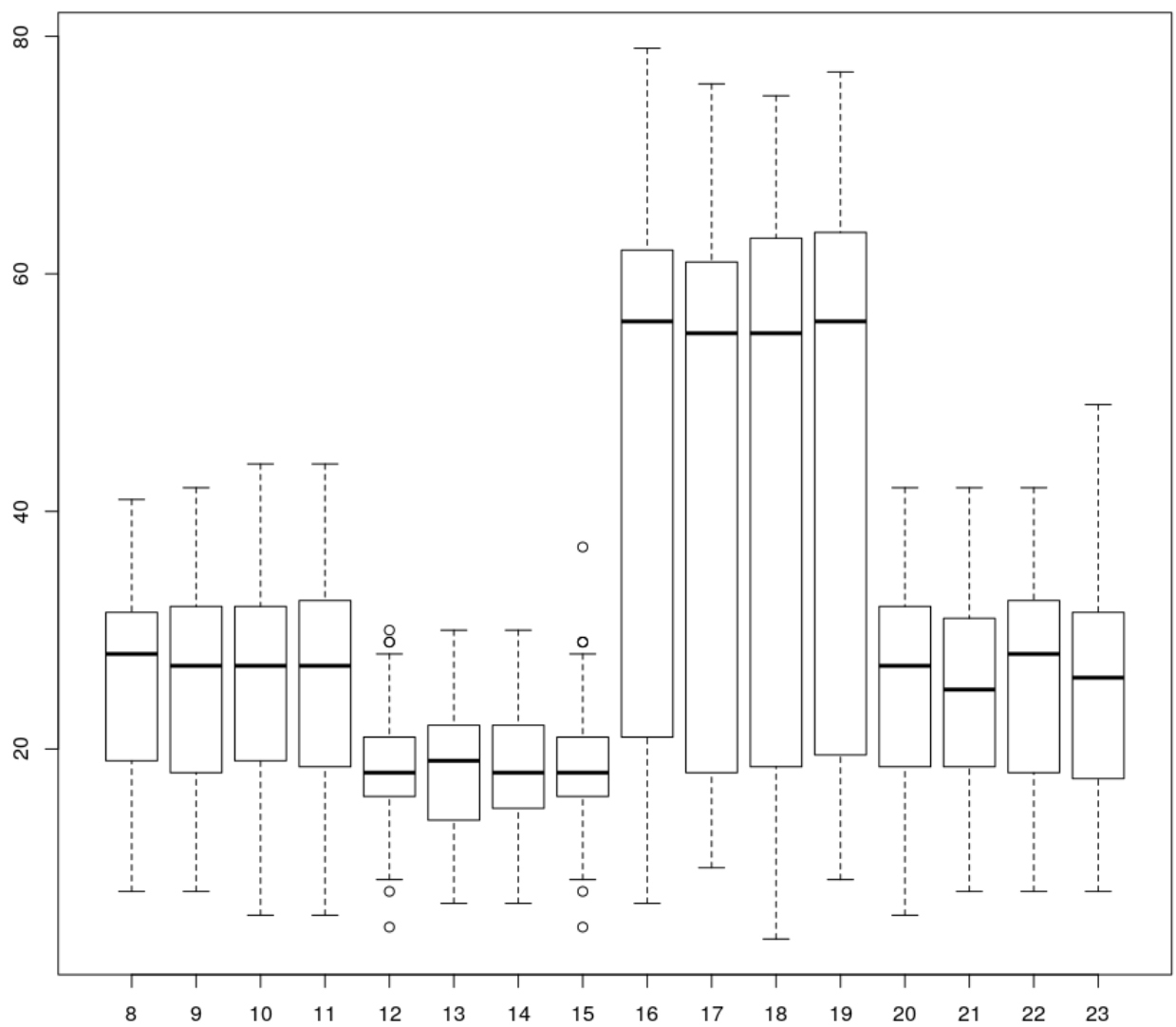
1 Wizualizacja danych

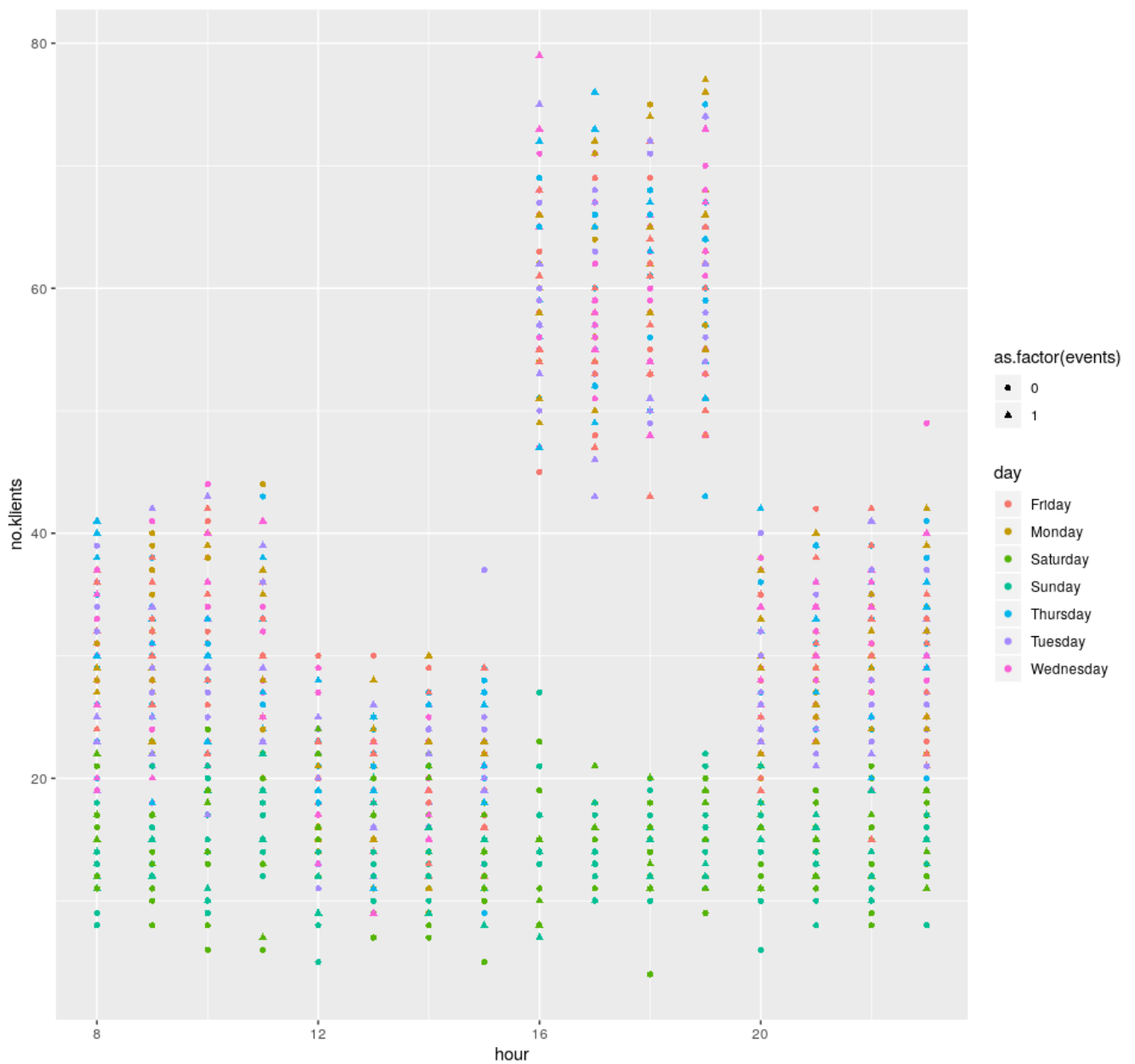
Widzimy, że w weekend ilość klientów jest wyraźnie mniejsza niż w dni robocze. Ponadto rozstrzał między ilością klientów w dni weekendowe jest znacznie mniejszy niż w dni robocze. Warto też zauważyć, że w dni robocze ilość klientów w kolejnych godzinach ma niesymetryczny rozkład.

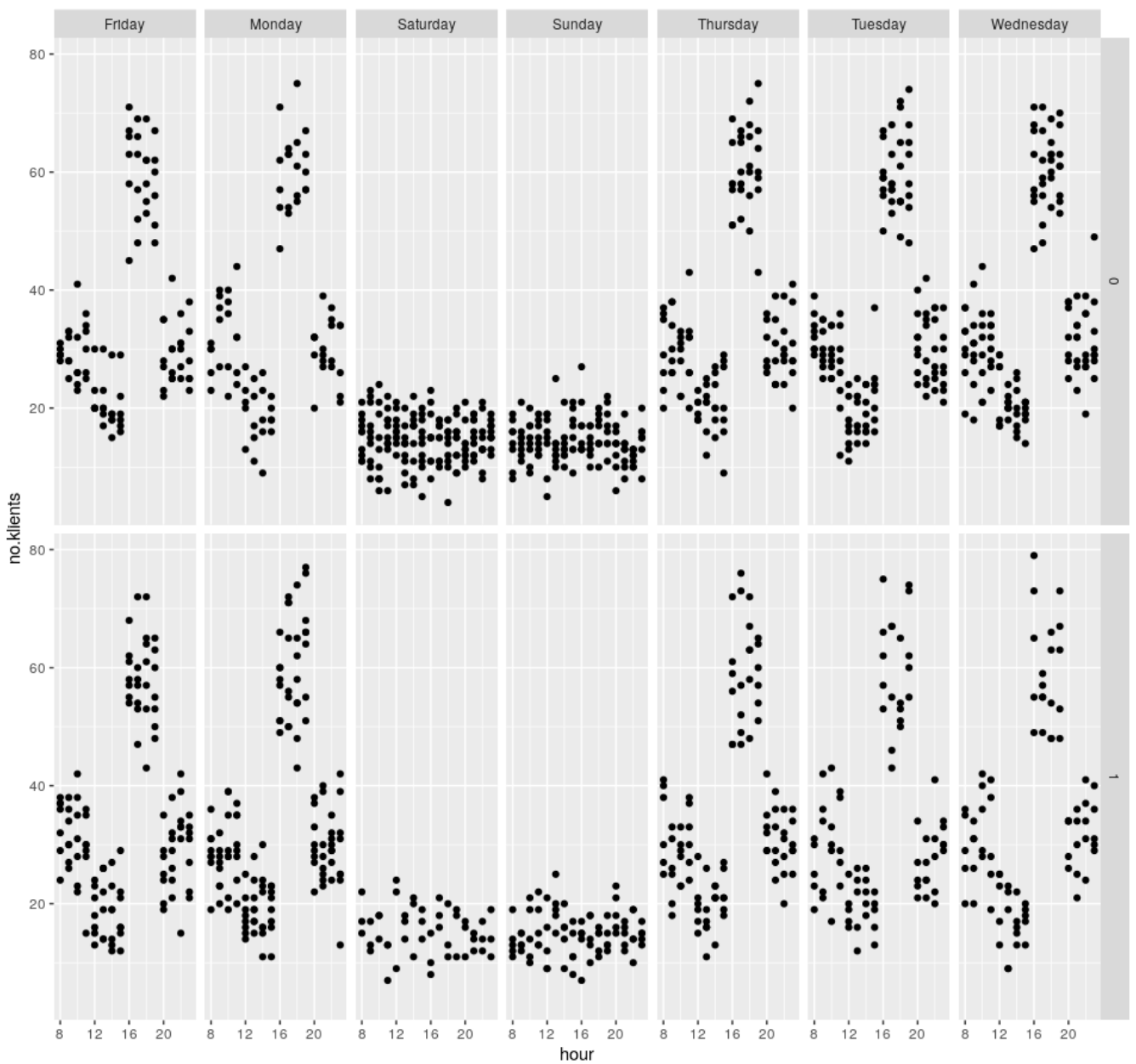
Różnica między ilościami klientów w dniach wydarzeń sportowych różni się nieznacznie od dni bez takich imprez. Rozkłady te są dość podobne, wykazują niewielką asymetrię i małą różnicę w medianie.

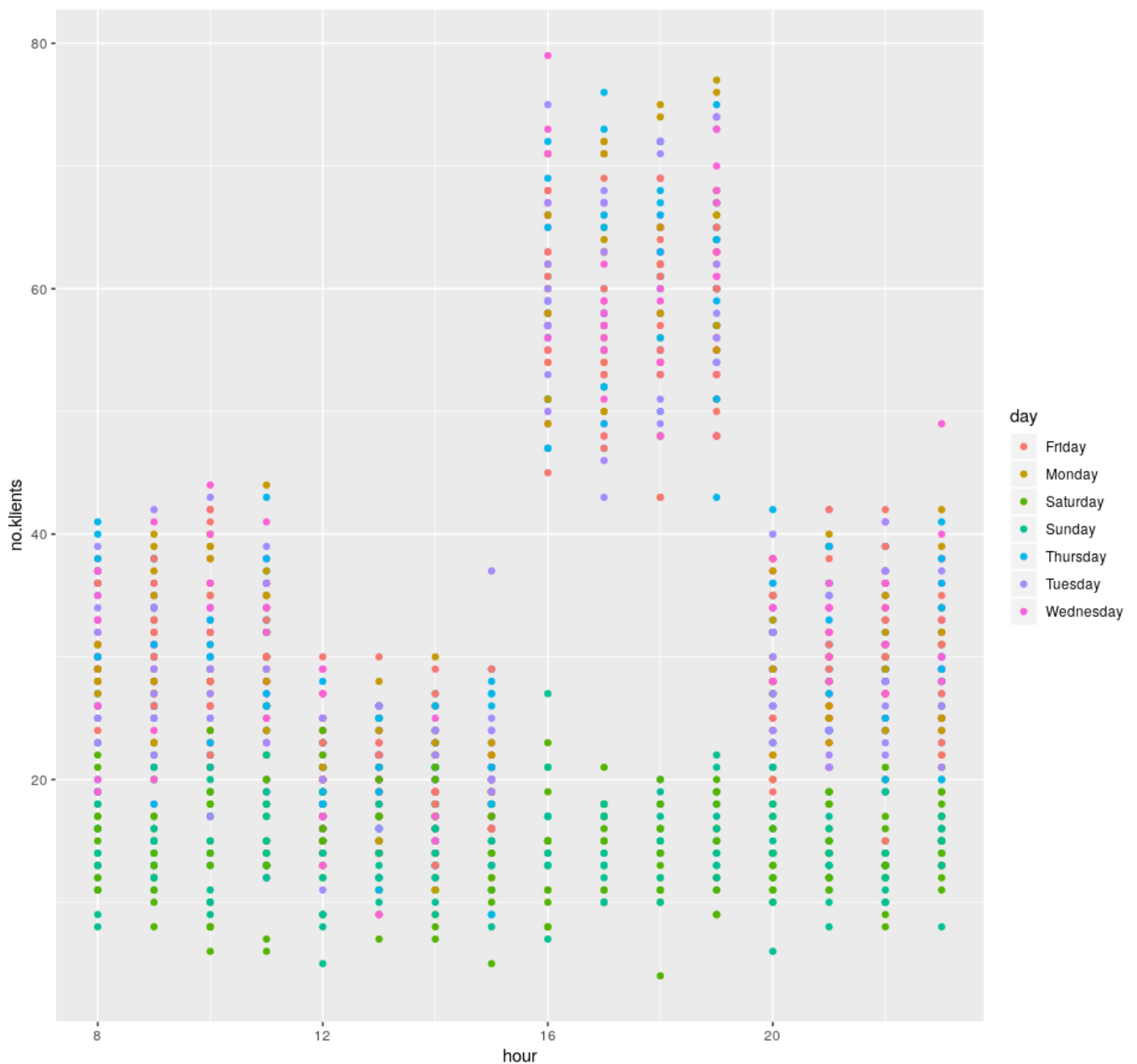
Między 12 a 16 wariancja ilości klientów w kolejnych dniach jest wyraźnie mniejsza niż o innych porach. Największe wahania występują w godzinach popołudniowych - od 16 do 20. Tam w zależności od dnia ilości klientów są bardzo różne, ponadto rozkład liczby osób korzystających ze sklepu jest wyraźnie niesymetryczny - zdecydowanie więcej jest *dużych* obserwacji.

Obserwacje zależnie od występowania wydarzeń sportowych są podobne. W soboty i niedziele klientów jest mniej niż w pozostałe dni. Szczególnie dobrze widać to w godzinach popołudniowych 16-20. Ilość klientów w dni robocze jest o tej porze znacznie wyższa niż o pozostałych w dni robocze, natomiast w weekendy utrzymuje się na podobnym poziomie co w inne dni.

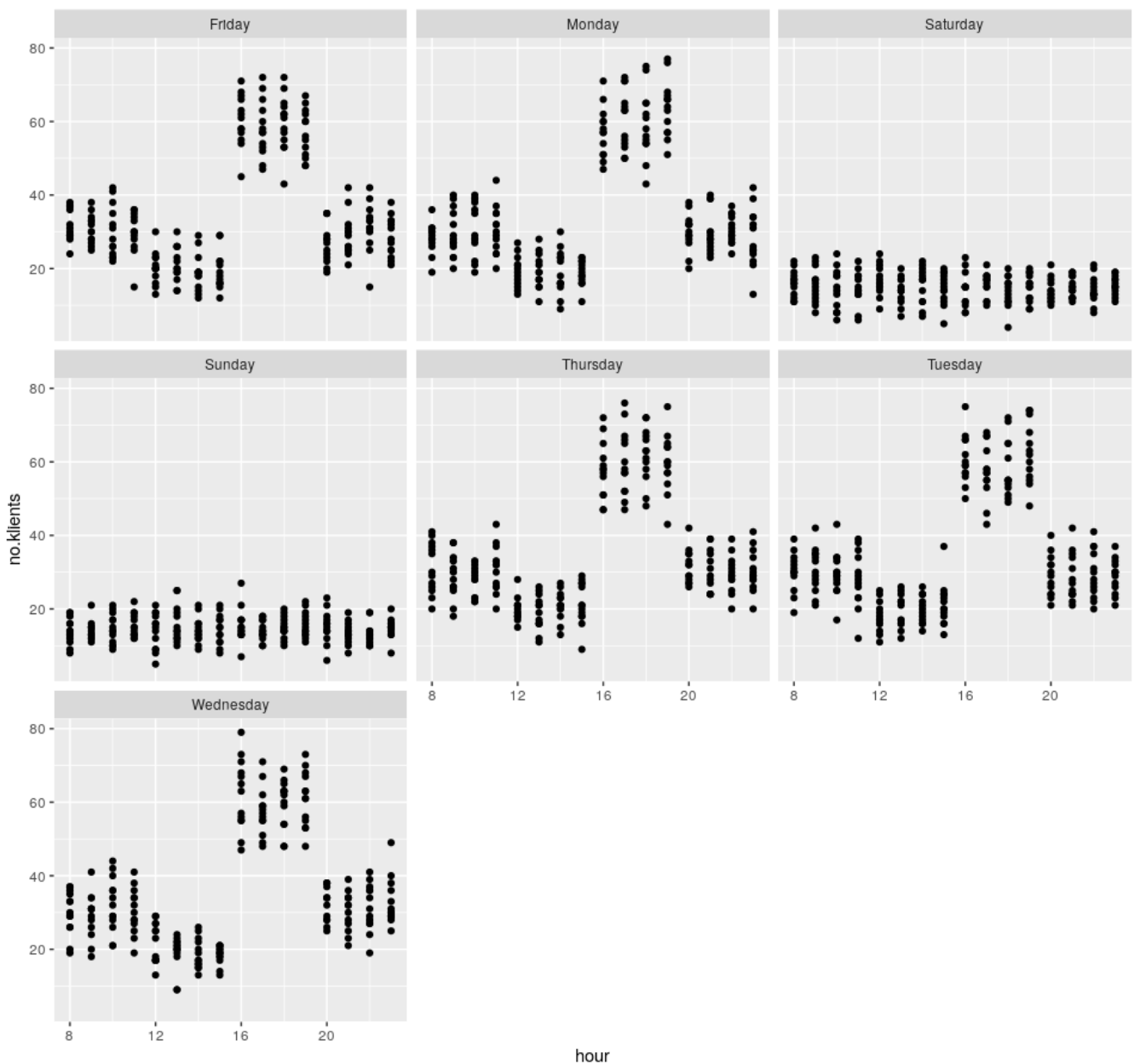

Bez względu na wydarzenia sportowe różnice w rozkładzie ilości klientów na godzinę zależą wyłącznie od dnia tygodnia. Możemy też zauważyć, że obserwacji z dni z imprezami jest mniej. Co mogłoby być przyczyną drobnych różnic w rozkładach ilości klientów w zależności od imprez sportowych.

Powyższy i kolejny wykres są analogiczne do dwóch poprzednich, niemniej nie obejmują już podziału na dni z i bez wydarzeń sportowych.

Widzimy powody asymetrii na boxplotach. W boxplotach dla godzin 16, 17, 18, 19 rozstrzał był tak duży, bo inaczej wygląda ruch w dni robocze i weekendowe. W boxplotach dla dni roboczych rozstrzał natomiast powodowany był różnicami w zależności od pory dnia.

W weekendy liczba klientów wydaje się spoczywać na podobnym poziomie przez cały dzień. W tygodniu podobieństwa obserwujemy w czterogodzinnych blokach. O różnych porach dnia ilości klientów różnią się znacznie - z szczególnym skokiem od 16 do 20.

Patrząc na wszystkie wykresy możemy się spodziewać, że nie wszystkie zmienne będą istotne. Ponadto być może podział na bloki godzinowe czterogodzinne i podział dni tylko na robocze i weekendowe może dać nam lepszy model. Zasadnym wydaje się również wykorzystanie modelu z interakcją między porą dnia a tym, czy dzień jest roboczy.

Sprawdźmy czy testy na modelach, które można zbudować na podstawie danych i tych przesłanek, faktycznie potwierdzają zasadność takiej redukcji.

2 Pełny model

2.1 Model ze wszystkimi podanymi zmiennymi, bez interakcji

Jako pierwszy przedstawię model, po który pewnie sięgnęlibyśmy bez wcześniejszej wstępnej analizy i wizualizacji danych. Model z wykorzystaniem wszystkich zmiennych objaśniających, które nam podano, bez interakcji, z faktorem wynikającymi wprost z danych.

Fragment summary modelu

Call:

```
glm(formula = no.klients ~ day + factor(hour) + factor(events),  
     family = poisson, data = sklep)
```

Deviance Residuals:

Min	1Q	Median	3Q	Max
-5.0561	-0.8943	-0.0331	0.8217	4.3186

Coefficients:

	Estimate	Std. Error	z value	Pr(> z)
(Intercept)	3.431727	0.023847	143.905	<2e-16 ***
dayMonday	0.005199	0.016684	0.312	0.755
daySaturday	-0.846422	0.021723	-38.964	<2e-16 ***
daySunday	-0.861595	0.021688	-39.726	<2e-16 ***
dayThursday	0.014026	0.016640	0.843	0.399
dayTuesday	-0.003875	0.016763	-0.231	0.817
dayWednesday	0.022958	0.016653	1.379	0.168
factor(hour)9	-0.016261	0.029255	-0.556	0.578
factor(hour)10	-0.011097	0.029217	-0.380	0.704
factor(hour)11	-0.008525	0.029198	-0.292	0.770
factor(hour)12	-0.334606	0.031899	-10.489	<2e-16 ***
factor(hour)13	-0.347741	0.032022	-10.859	<2e-16 ***
factor(hour)14	-0.351353	0.032056	-10.961	<2e-16 ***
factor(hour)15	-0.342945	0.031977	-10.725	<2e-16 ***
factor(hour)16	0.592304	0.025675	23.070	<2e-16 ***
factor(hour)17	0.579071	0.025736	22.501	<2e-16 ***
factor(hour)18	0.590189	0.025684	22.979	<2e-16 ***
factor(hour)19	0.610448	0.025592	23.853	<2e-16 ***
factor(hour)20	-0.012385	0.029226	-0.424	0.672
factor(hour)21	-0.024926	0.029319	-0.850	0.395
factor(hour)22	-0.009810	0.029208	-0.336	0.737
factor(hour)23	-0.010239	0.029211	-0.351	0.726
factor(events)1	-0.011612	0.009998	-1.161	0.245

Intercept pokazuje ilość klientów w piątek o 8 rano. Widzimy, że istotne zmiany ze względu na dzień zaobserwować można tylko w sobotę i niedzielę. Istotne zmiany po wzięciu pod uwagę pory dnia widzimy od 12 do 16 kiedy klientów jest mniej (współczynniki dla kolejnych czynników mają w tym przedziale podobne wartości oscylujące wokół -0.34) oraz od 16 do 20 gdzie klientów jest więcej (współczynniki również mają podobne wartości - około 0.59). O pozostałych porach sytuacja jest podobna jak w pierwszej godzinie działania sklepu. Wydarzenia sportowe nie jawią się jako istotny czynnik.

Model ten z jednej strony sugeruje wykowanie redukcji, z drugiej zaś brakuje w nim interakcji, którą widzieliśmy w graficznej interpretacji danych. Inaczej wygląda sprawa w piątek o 17 niż w sobotę o 17. Tak

więc przed dokonaniem redukcji sprawdzimy jak w takim razie będzie się prezentował model z interakcją.

2.2 Model ze wszystkimi podanymi zmiennymi, z interakcją

Obserwacje Model ten składa się z 223 zmiennych objaśniających. Jednak raptem 33 są istotne, w tym 23 interakcje (głównie dni weekendowe:godziny popołudniowe, kilka interakcji wtorek,niedziela:godzina:event). Model uwzględnia zmienną event i 111 interakcji nią, z czego tylko 9 jest istotnych. Potwierdza się jednak interakcja między popołudniowymi godzinami z sobotami i niedzielami Pokażę fragment summary, wybierając jedynie istotne X_i .

Fragment summary

Call:

```
glm(formula = no.klients ~ day * factor(hour) * factor(events),
     family = poisson, data = sklep)
```

Deviance Residuals:

Min	1Q	Median	3Q	Max
-3.4245	-0.6890	-0.0545	0.6201	2.6813

Coefficients:

	Estimate	Std. Error	z value	Pr(> z)
(Intercept)	3.3787245	0.07537784	44.823846	0.000000e+00
daySaturday	-0.6443570	0.11034185	-5.839643	5.231283e-09
daySunday	-0.7307782	0.12054615	-6.062228	1.342486e-09
factor(hour)12	-0.2801349	0.11489393	-2.438204	1.476043e-02
factor(hour)13	-0.3106716	0.11590408	-2.680420	7.352989e-03
factor(hour)14	-0.3997994	0.11898065	-3.360205	7.788464e-04
factor(hour)15	-0.3746934	0.11809437	-3.172831	1.509605e-03
factor(hour)16	0.7430190	0.09156703	8.114482	4.878614e-16
factor(hour)17	0.7016338	0.09218850	7.610860	2.722775e-14
factor(hour)18	0.7128384	0.09201812	7.746718	9.429801e-15
factor(hour)19	0.6701577	0.09267575	7.231208	4.787155e-13
daySaturday:factor(hour)12	0.3430487	0.16059789	2.136072	3.267353e-02
dayTuesday:factor(hour)12	-0.3867444	0.15623797	-2.475355	1.331039e-02
daySaturday:factor(hour)14	0.3734821	0.16527723	2.259731	2.383795e-02
daySunday:factor(hour)14	0.3728919	0.17915596	2.081382	3.739899e-02
daySunday:factor(hour)15	0.4835875	0.17530643	2.758527	5.806248e-03
daySaturday:factor(hour)16	-0.7495337	0.14633514	-5.122035	3.022558e-07
daySunday:factor(hour)16	-0.5651321	0.15697606	-3.600116	3.180750e-04
daySaturday:factor(hour)17	-0.7346401	0.14732154	-4.986644	6.143704e-07
daySunday:factor(hour)17	-0.7194914	0.16234927	-4.431750	9.347122e-06
daySaturday:factor(hour)18	-0.8519512	0.14974485	-5.689352	1.275221e-08
daySunday:factor(hour)18	-0.6039443	0.15891317	-3.800467	1.444235e-04
daySaturday:factor(hour)19	-0.7442656	0.14857761	-5.009272	5.463640e-07
daySunday:factor(hour)19	-0.4997057	0.15780062	-3.166690	1.541845e-03
dayTuesday:factor(events)1	-0.3765239	0.14693007	-2.562606	1.038898e-02
dayTuesday:factor(hour)11:factor(events)1	0.6099298	0.20771201	2.936420	3.320241e-03
dayTuesday:factor(hour)12:factor(events)1	0.6929291	0.23348712	2.967740	2.999978e-03
daySunday:factor(hour)13:factor(events)1	0.5083964	0.25920825	1.961343	4.983898e-02
dayTuesday:factor(hour)14:factor(events)1	0.6103763	0.23162569	2.635184	8.409170e-03

```

dayTuesday:factor(hour)16:factor(events)1  0.4708986 0.17890047 2.632182 8.483843e-03
dayTuesday:factor(hour)17:factor(events)1  0.3558529 0.18063341 1.970028 4.883513e-02
dayTuesday:factor(hour)19:factor(events)1  0.4595039 0.17938095 2.561609 1.041885e-02
daySunday:factor(hour)20:factor(events)1    0.6145479 0.25537287 2.406473 1.610741e-02
dayTuesday:factor(hour)23:factor(events)1    0.5010963 0.20816636 2.407191 1.607575e-02

```

(Dispersion parameter for poisson family taken to be 1)

```

Null deviance: 12434.9 on 1455 degrees of freedom
Residual deviance: 1359.6 on 1232 degrees of freedom
AIC: 9185.5

```

Number of Fisher Scoring iterations: 4

Wniosek: Model ten zdecydowanie wymaga redukcji.

Bazując na graficznej interpretacji danych proponuję podział dni na robocze i weekendowe oraz ułożenie czterogodzinnych bloków w ciągu dnia. W takich grupach obserwowaliśmy analogie.

3 Zredukowany model regresji Poissona

Budując nowe zmienne czynnikowe nazwałam faktory nie jako kolejne liczby naturalne, ale jako teksty. Zmienne czynnikowe będą włączane w kolejności alfabetycznej. Kolejność ta jest dla mniei bardzo satysfakcjonująca. Intercept odpowiada godzinom 12-16 w dni wolne. To pora, w której w dni robocze w sklepie jest liczba osób najbardziej zbliżona do obserwacji z weekendu. Potem kolejno włączam dzień roboczy, pozostałe pory dnia i interakcje dnia roboczego z blokami godzinowymi.

Porównując zredukowany model z interakcjami i bez za pomocą testu χ^2 opartego na statystyce deviance:

```
anova(model1, model2, test="Chisq")
```

uzyskałam p-wartość sugerującą odrzucenie hipotezy zerowej o nieistotności dodatkowych zmiennych. Czyli mamy kolejną przesłankę, by uznać interakcje za istotne.

Zmienne objaśniające w tym modelu przedstawiają się następująco:

Intercept: 12-16 (weekend)

X_1 : dzień roboczy

X_2 : 16-20

X_3 : 8-12

X_4 : 20-24

X_5 : dzień roboczy 16-20

X_6 : dzień roboczy 8-12

X_7 : dzień roboczy 20-24

Jak zatem uzyskać predykcję Y dla kolejnych pór:

pora	równanie	pora	równanie
roboczy 8-12	$b_0 + b_1 + b_3 + b_6$	weekend 8-12	$b_0 + b_3$
roboczy 12-16	$b_0 + b_1$	weekend 12-16	b_0
roboczy 16-20	$b_0 + b_1 + b_2 + b_5$	weekend 16-20	$b_0 + b_2$
roboczy 20-24	$b_0 + b_1 + b_4 + b_7$	weekend 20-24	$b_0 + b_4$

Summery zredukowanego modelu:

all:

```
glm(formula = sklep$no.klients ~ vec_day * vec_hour, family = poisson,
     x = TRUE)
```

Deviance Residuals:

Min	1Q	Median	3Q	Max
-3.7441	-0.7441	-0.0014	0.7185	3.4673

Coefficients:

	Estimate	Std. Error	z value	Pr(> z)
(Intercept)	2.704840	0.025359	106.661	<2e-16 ***
vec_dayworking-day	0.276364	0.028952	9.546	<2e-16 ***
vec_hourevening	-0.005805	0.035915	-0.162	0.872
vec_hourmorning	-0.010993	0.035962	-0.306	0.760
vec_hournight	-0.039349	0.036221	-1.086	0.277
vec_dayworking-day:vec_hourevening	1.112966	0.039364	28.274	<2e-16 ***
vec_dayworking-day:vec_hourmorning	0.431242	0.040207	10.726	<2e-16 ***
vec_dayworking-day:vec_hournight	0.458701	0.040440	11.343	<2e-16 ***

Signif. codes: 0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1

(Dispersion parameter for poisson family taken to be 1)

Null deviance: 12434.9 on 1455 degrees of freedom
Residual deviance: 1552.5 on 1448 degrees of freedom
AIC: 8946.4

Number of Fisher Scoring iterations: 4

Zmienne odpowiadające za zmiany godzin w weekendy nie są istotne w naszym modelu, co umacnia przesłankę, że w dni wolne ruch w sklepie utrzymuje się na stałym poziomie. Wsuwa się tutaj hipoteza, którą można sprawdzić testem Walda.

W dni robocze ruch jest większy niż weekend, interakcje godzin (w których w wizualizacji danych zauważyliśmy wyższe natężenie ruchu) z dniami roboczymi są istotne.

Test statystyki deviance W tym modelu również część zmiennych jest nieistotna. Odrzuciliśmy też kilka zmiennych, które wcześniej w odpowiednich interakcjach były istotne w modelu. Sprawdźmy zatem, czy zredukowany model jest statystycznie lepszy od najbogatszego wariantu. Hipotezą zerową tego testu jest, że model zredukowany jest statystycznie lepszy od pełnego. Test przeprowadzimy na poziomie istotności 0.05. Widzimy, że statystyka jest mniejsza niż kwantyl rozkładu χ^2 z liczbą stopni swobody odpowiadającą różnicy ilości zmiennych w modelach.

```
> (model_reduced$deviance - model_full$deviance) <
qchisq(.95, model_reduced$df.residual - model_full$df.residual)
[1] TRUE
```

Wnioskujemy zatem, że zredukowany model jest lepszy od pełnego. Na nim będę się opierać tworząc predykcję i rekomendację dla osób zarządzających sklepem.

3.1 Predykcja liczby klientów

pora	średnia obserwacji	wartość zm Y	predykcja
working-day 08-12	30.0076923076923	3.40145375905107	30.0076923076923
working-day 12-16	19.7115384615385	2.98120417299108	19.7115384615385
working-day 16-20	59.6423076923077	4.08836518284862	59.6423076923077
working-day 20-24	29.9807692307692	3.40055615047635	29.9807692307692
weekend 08-12	14.7884615384615	2.69384725092424	14.7884615384619
weekend 12-16	14.9519230769231	2.70483992547204	14.9519230769242
weekend 16-20	14.8653846153846	2.699035330006	14.8653846153847
weekend 20-24	14.375	2.66549058668341	14.375

Uzyskane wartości predykcyjne niemal nie różnią się od średnich próbkowych. (Różnice są widoczne tylko w weekendy 12-20 na dalekich miejscach po przecinku).

3.2 Test Walda; czy w weekend o każdej porze liczba klientów jest taka sama?

Test Walda

$$H_0 : \beta_2 = \beta_3 = \beta_4 = 0$$

$$H_1 : \beta_2 \neq 0 \vee \beta_3 \neq 0 \vee \beta_4 \neq 0$$

Statystyka testowa jest mniejsza niż odpowiedni kwantyl:

```
matrix(beta[3:5], ncol = 3)%*%Cov_matrix*%beta[3:5] < qchisq(.95, 3)
```

Zatem nie ma podstaw do odrzucenia hipotezy zerowej. Przyjmujemy, że w weekendy o każdej porze w sklepie jest takie samo natężenie ruchu.

4 Proponowany grafik pracy

Pracownicy etatowi:

- Alicja Nowak
- Karolina Kulka
- Luiza Maślak
- Bartosz Miałek
- Dionizy Cemntarski
- Jan Czapla

Założenia przy tworzeniu grafiku wynikające z prawa pracy i komfortu pracowników: Pracownicy są zatrudnieni na pełny etat na podstawie umowy o pracę. Co oznacza, że między kolejnymi zmianami muszą mieć 11 godzin wypoczynku oraz 35 h w tygodniu nieprzerwanego odpoczynku. Ponadto chciałabym, aby każdy pracownik miał prawo do jednego wolnego weekendu w miesiącu oraz żeby praca w dni weekendowe odbywała się w systemie, że pracuje się tylko w jeden z dni weekendowych oraz żeby przydział zmian weekendowych był równomierny dla wszystkich pracowników. Dołączę również starań, aby zmiana w sobotę była kontynuacją zmiany z całego tygodnia, a zmiana w niedzielę korepsondowała ze zmianą na kolejny tydzień (I zmiana 8-16, II zmiana 16-20, środkowa zmiana 12-20 współgra z obiema skrajnymi).

Obsługiwanie maksymalnej możliwej ilości klientów przez 4 godziny prowadzi do niekomfortowych warunków pracy; nie zapominajmy również, że predykcjna wartość różni się od stanu faktycznego wartościami resztowymi. Uważam, że zaproponowane obciążenie jest minimalnym do utrzymania sensownego funkcjonowania sklepu - warto znaleźć pracowników dorywczych na umowę zlecenie, którzy wypełnią luki w razie choroby lub urlopu stałego pracownika.

Grafik na 6 tygodni - praca zaplanowana w cyklu: Ala - Dionizy - Karolina - Bartosz - Luiza - Jan.
Całość dostępna w załączonym pliku Excel.

Tydzień 1:	08:00-10:00	10:00-12:00	12:00-14:00	14:00-16:00	16:00-18:00	18:00-20:00	20:00-22:00	22:00-24:00	Alicja	Bartosz	Karolina	Jan	Luiza	Dionizy					
poniedziałek	Alicja	Bartosz			Luiza		Karolina	Jan	Rano	4	6	8	8	6					
wtorek		Alicja			Luiza	Dionizy	Karolina	Jan	Rano	8	4	8	8	8					
środa	Alicja	Bartosz			Luiza	Dionizy	Karolina	Jan	Rano	4	8	8	8	6					
czwartek		Alicja			Luiza	Dionizy	Karolina	Jan	Rano	8	4	8	8	8					
piątek		Alicja			Luiza	Dionizy	Karolina	Jan	Rano	4	8	8	8	6					
sobota		Alicja			Dionizy		Jan		8	0	0	0	8	0					
niedziela		Dionizy							0	8	0	0	0	8	0	8	0	8	
									36	38	40	48	34	44					